

Datum

Dnr

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2022-02-11	1.0	Sebastian Ivarsson	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Stora Harrie mosse inom projektet LIFE RestoRED

LIFE19 NAT/SE000172

Summary

This document provide a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000 site Stora Harrie mosse. Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Skåne. Läs mer om projektet på webbplatsen <https://www.liferestored.se/>.

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE430159 Stora Harrie mosse

Naturresevat: Stora Harrie mossen

Län: Skåne

Kommun: Kävlinge

Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Sebastian Ivarsson

Koordinater för restaureringsområde: N 61 88 93, Ö 13 32 57 (Sweref 99TM).

Beskrivning av objektet

Naturresevatet Stora harrie mosse ligger i anslutning till Kävlinge i Kävlinge kommun. Stora harrie mosse utgörs av en flack våtmark vilken hålls öppen genom i huvudsak slåtter men också efterbete av häst. Vegetationen består mestadels av fuktäng med blåttåtel eller starr (6410). Centralt i våtmarken återfinns det artrika rikkärret (7230).

Historiskt är Stora Harrie mosse en del av ett tidigare större våtmarksområde som hävdats som ängsmark. Som de flesta gamla våtmarkerna i södra Sverige är mossen utdikad och delar har odlats i sen tid. Fram till ca 1950-talet användes våtmarkerna i området också för torvtäkt. Torven ströddes i stallen eller använde som bränsle. När man tog bort det övre jordlagret blottade man den våta alkaliska leran vilken blev ett substrat för många sällsynta rikkärrarter (7230) exempelvis Majviva (*Primula farinosa*), Svarttåg (*Juncus anceps*), Axag (*Schoenus ferrugineus*) och olika orkideer.

Den huvudsakliga skötseln av området består idag slåtter samt efterbete med häst. Området visar tecken på en störd hydrologi och undersökningar bör göras för att se om man, genom att skrapa bort grässvål på ytor, kan skapa förutsättningar för utökning av naturtyper.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I Stora Harrie mosse ska matjord schaktas bort från ett område på 1,9 ha i syfte att utöka den totala arealen rikkärr (7230).

Framtida skötsel av området är säkras genom våtmarksslåtter samt att betesavtal kontinuerligt tecknas med en djurhållare, så att marken kan betas årligen med häst. I möjligaste mån ska miljöstödd sökas för marken för att finansiera den löpande skötseln efter projektets slut. För de delar av marken som ännu inte uppfyller villkoren för miljöstödd ska reservatsförvaltningen stötta med skötselmedel på en rimlig nivå.

Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning om projektet och dess åtgärder.

Tillgängligheten i området ska ha ökat genom att det blivit mer attraktivt för besök genom restaurering

Ekosystemtjänsten pollinering kommer att gynnas i det här objektet genom exempelvis insådd av för naturtypen lämpliga örter.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)	Areal i ansökan (ha)
7230	Rikkärr	1,1	1,9

Åtgärder som är aktuella i N2000-området Stora Harrie mosse

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal	Längd i ansökan	Area i ansökan	Antal i ansökan
C.5	Restaurering av rikkärr genom schaktning		1,1			1,9	
D1	Fotodokumentation						
D2.1	Uppföljning av naturtyper			1			
D2.5.1	Utvärdering fuktighet rikkärr			2			
D2.5.2	Florauppföljning rikkärr			2			
D3.1	Uppföljning av snäckor			2			
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare			1			
D5.2.1	Uppföljning pollinerare			1			
D5.2.2	Uppföljning av nektarkälla			1			
E1.1	Obligatorisk projektskylt			1			
E1.2	Temaskylt			1			

Beskrivning av åtgärderna

Action C.5 Restaurering av rikkärr genom schaktning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023.

Beskrivning: I Stora Harrie mosse ska matjord schaktas bort från ett område på 1,9 ha i syfte att utöka den totala arealen rikkärr (7230).

Action D1.Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2022-2026

Beskrivning: För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på karta nedan. Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats <https://www.life-restored.se/>.

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs: 2027

Beskrivning: Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventariare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D2.5.1 Utvärdering fuktighet rikkärr

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: 2022

Beskrivning: Utvärderingen av fuktighet i markytan genomförs inför grävarbeten i rikkärret och efter genomförd grävning. Metoden för utvärdering utvecklas inom projektet och innefattar besök på plats vid flera tillfällen under sommaren, för att göra observationer hur fukten varierar. Resultatet kommer användas för att utforma beställning av grävning och utvärdera om ytterligare åtgärd behövs efter genomförd grävning. Resultaten kommer att publiceras på projektets webbplats <https://www.liferestored.se/>.

Action D2. 5.2 Florauppföljning rikkärr

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: 2022 och 2026

Beskrivning: För uppföljning av flora i rikkärr används "Manual för uppföljning av myrar i skyddade områden som finns publicerad på Naturvårdsverkets webbplats

Resultaten kommer publiceras på projektets <https://www.liferestored.se/>

Action D3.1 Uppföljning av snäckor

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: 2021 och 2026

Beskrivning: Inventering av rikkärrssnäckor görs vid två tillfällen. Det första gjordes 4-5 september 2021 av Ted v.Proschwitz.

Resultaten kommer publiceras på projektets <https://www.liferestored.se/>

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-2026

Beskrivning: I samband med restaureringsåtgärder inom action C.5 kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Vid restaureringen kommer pollinerare gynnas genom exempelvis insådd av för naturtypen lämpliga örter. Inom området är det lämpligt att lägga hö från den nuvarande rikkärrsytorna för att underlätta förspridning. Vid röjning utanför restaureringsområdet i själva Natura 2000-området gynnas Salix för de pollinatörer som är aktiva under våren. För planeringen pollinerarnas miljö har delar av projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets <https://www.liferestored.se/>

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023.

Beskrivning: En skylt som beskriver projektets arbete kommer att sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på karta nedan.

Action E1.2 Temaskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023.

Beskrivning: En skylt som under temat pollinering kommer att tillverkas och sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på karta nedan.

Kartor

Bild 1 Översiktskarta, N2000-området Stora Harrie mosse
Overview for the site Stora Harrie mosse

Bild 2 Karta över befintligt rikkärr samt restaureringsyta Stora Harrie Mosse

Overview map of Natura 2000 site
Site: SE0430159 Stora Harrie mosse
Natura 2000 status: SAC

© Länsstyrelsen © National Land Survey

Bild 2 Detaljkarta, åtgärder som genomförs i projektet är syns
 Detailed map for measures in the project.

STORA HARRIE MOSSE

Nya ytor C5 20220330

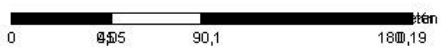
1:2 500

 Ortofoto färg 0,25 m upplösning

cat

 Befintligt rikkärr

 Restaureringsytor

© Länsstyrelsen
© Lantmäteriet

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt. Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats : <https://ec.europa.eu/easme/en/life>